

Twee toekomstbeelden om groen de crisis uit te komen

Bouwstenen voor een duurzame toekomst

9 juni 2020

Amsterdam
Economic
Board

Hoe komt de MRA groen de crisis uit?

Context

- De MRA stond er begin 2020 goed voor, de toekomst was zonnig. Het Corona virus kwam onverwachts en had een ongekend snelle en krachtige impact.
- Veel aandacht gaat momenteel uit naar de economische gevolgen van de Corona crisis, maar we mogen duurzaamheid niet uit het oog verliezen. Een 'MRA green deal' kan het bedrijfsleven in de regio door de crisis loodsen en tegelijkertijd een versnelling aan duurzaamheid geven.
- In 6 FutureLabs hebben we met MRA stakeholders en experts gebrainstormd over concepten voor de versnelling van de circulaire transitie en de energietransitie binnen drie thema's: mobiliteit, industrie en gebouwde omgeving. Er is veel enthousiasme onder de deelnemers aan de FutureLabs om samen met de MRA aan innovaties te werken. We willen dit momentum behouden.
- De bijlage bevat een overzicht van deelnemers aan de FutureLabs.

Inhoud van dit document

- Dit document bevat twee toekomstbeelden;
  - De Modulaire MRA Regio
  - De 20-minuten MRA regio
- Deze toekomstbeelden dienen ter inspiratie en als start van het gesprek 'wat voor regio willen we zijn in 2040?' . Ieder toekomstbeeld wordt ondersteund met bouwstenen die in de FutureLabs naar voren kwamen. Dit zijn zowel nieuwe activiteiten als lopende activiteiten en programma's.
- We adviseren om deze (of aangepaste) toekomstbeelden na 15 juni verder uit te werken, een gezamenlijke ambitie te bepalen en de specifieke en/of nieuwe bouwstenen te identificeren waar de MRA op in wil zetten.

Toekomstbeeld: de Modulaire MRA regio

Het leidende principe in de Modulaire MRA Regio is hergebruik van grondstoffen, componenten en materialen. Dit draagt o.a. bij aan flexibele, duurzame en economisch gezonde bouw. Nieuwe en bestaande bouw worden met basisprincipes van duurzaamheid (her)ontwikkeld. Een gezonde omgeving, weten wat je hebt en (samen)werken staan centraal in de Modulaire MRA Regio.

Wat is de kern van dit toekomstbeeld?

De MRA pakt een actieve rol om bestaande gebouwen/ woningen te verduurzamen en de bouw van woningen op gang te houden. We kijken niet alleen naar gebouwen maar naar wijken als geheel. Wat is er nodig om deze circulair en duurzaam in te richten?

Modulair bouwen wordt een van onze speerpunten, waarin circulariteit met gebruikte of herbruikbare materialen en daarmee lage uitstoot, verminderde CO₂ uitstoot en flexibiliteit naar toekomstige behoeftes verankerd zijn. Materiaalpaspoorten en data delen worden verplicht en het havengebied wordt bijvoorbeeld een plek voor duurzame fabricage van woning-modules en opslag van gebruikte materialen die een andere bestemming krijgen. Ons acceleratorprogramma voor circulair bouwen levert innovatie en succesvolle bedrijven op en we trekken als koploper ook bestaande bedrijven aan die zich hierin specialiseren en een vestiging in de MRA willen starten.

Samen met opleidingsinstituten zorgen we voor circulaire leiders en doeners van vandaag en de toekomst.

Waarom nu?

Tot op heden draaien de industrie en de bouw goed door, maar dit zal veranderen: aanbestedingen liggen stil en bedrijven geven aan dat orderportefeuilles voor Q3 en Q4 leeg blijven. Het veiligstellen van de economie en werkgelegenheid vereist een sturende rol van de MRA.

In tegenstelling tot de crisis van 2008-2013, zijn de EU en de Nederlandse politiek van mening dat duurzaamheid hoog op de agenda moet blijven staan. De MRA kan een voortrekkersrol pakken en laten zien hoe je duurzaam de crisis uitkomt.

Onze ambitie is om de pionier en koploper in duurzaamheid te worden door een veelheid aan stimuleringsmaatregelen. Hiervoor moeten we lef tonen, ook daar waar technologie nog niet volledig bewezen is. We worden de aanjager en facilitator voor innovatie en ondernemerschap in de regio. We starten met woningbouw omdat dat een opgave is waar de MRA niet omheen kan en wil in de komende jaren. De lessen die we opdoen, vertalen we zo snel mogelijk naar andere werkvelden, zodat ook die klimaatneutraal en circulair worden.

Bouwstenen de Modulaire MRA regio

Financieringsmodellen

Investerings- en businessmodellen voor circulaire productie en energieinfrastructuur.

Waardemodellen

Nieuwe economische modellen die ook sociale en ecologische aspecten meenemen in de waarde van een dienst of product.

Datadelen

Een open en eerlijke markt voor materiaalgegevens met een win-win voor alle betrokken partijen. Bijvoorbeeld datadelen over gebruik en hergebruik van materiaal in de bouw.

In- en uitleenprogramma

Technisch personeel begeleiden van krimpsectoren naar groeisectoren (tijdelijk uitlenen of permanent een nieuwe baan).

Stageplekken

Stimuleringsmaatregelen voor stageplekken in praktijkonderwijs om werkgelegenheid voor de toekomst veilig te stellen.

Haven als experimenteel lab

Experimenteren met fabrieken voor modulair bouwen, energieopslag, waterstofstations, logistieke hubs, enz.

Circulair bouwen stimuleren

Locaties exclusief voor circulair bouwen beschikbaar maken, locatie tweede leven aanwijzen en experimenteren met afschrijvingsmodellen.

Materialenpaspoort

Partijen die opdrachten gegund krijgen verplichten om een materialenpaspoort aan te leggen.

Duurzaam ruimtelijk beleid

Duurzaamheid wordt de basis voor vergunningen en grondbeleid.

Inkopen met impact

Inkoopbeleid nog veel sterker sturen op circulariteit (zoals onderhoud, hergebruik, lokaal geproduceerd, hernieuwbare materialen)

Duurzame leiders van de toekomst

Duurzaamheid sterk verankeren in alle opleidingen in de regio, bijv. m.b.v. gastsprekers uit de praktijk.

Duurzame opleidingen

Samen met opleidingsinstituten specifieke opleidingen neerzetten voor MBO en HBO opleidingen t.b.v. de circulaire en energietransitie

Oostflank als experimenteel gebied

Oostflank Almere aanwijzen als gebied voor nieuwe concepten en innovatieve samenwerkingen.

Duurzaam bouwen

Duurzame bouwplaatsen en schone logistiek.

XXX

Aanvullen met lopende activiteiten en programma's die passen bij het toekomstbeeld

XXX

Aanvullen met lopende activiteiten en programma's die passen bij het toekomstbeeld

XXX

Aanvullen met nieuwe ideeën voor bouwblokken

XXX

Aanvullen met nieuwe ideeën voor bouwblokken

Toekomstbeeld: wonen, werken en genieten in de 20-min MRA regio

De 20-min MRA regio is een collectie toegankelijke, veilige, aantrekkelijke gebieden waar inwoners binnen 20 minuten bijna alle dagelijkse functies kunnen vinden zonder het gebruik van een eigen auto (lopen, fietsen, kleine elektrische voertuigen, deelvervoer, OV). Gezond leven, leren en werken staan centraal in deze fysieke leefomgeving en het (her)ontwerp van de stedelijke voorzieningen.

Wat is de kern van dit toekomstbeeld?

Centraal in de 20-min regio staat de hub-gedachte: het centrum van ieder gebied is een hub waar verschillende faciliteiten gecombineerd worden. We starten met een aantal bouwstenen en werken geleidelijk naar het toekomstbeeld toe waarin ieder gebied een nieuwe mix van wonen, ontmoeten, werken, leren en leven in de buurt heeft die past bij de wensen van nu en de (nabije) toekomst.

Ieder gebied heeft een mix van woningen voor verschillende inkomensklassen, culturele achtergronden en leeftijden, winkels, kantoren, gezondheidscentra, scholen, opleidingen voor om- en bijscholing, kinderopvang, sportfaciliteiten, horeca, cultuur, speeltuinen, groene buitenruimtes en parken. Bovendien biedt het lokale werkgelegenheid en werkplekken voor mensen die buiten de regio werken en werkplekken voor mensen die niet altijd op kantoor hoeven te werken.

De 20-min MRA regio stelt een prettige leef- en verblijfsomgeving centraal, zorgt voor goede verbindingen tussen de belangrijkste kernen en draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de hele metropoolregio als vestigingsplek voor mensen en bedrijven.

Waarom nu?

Door COVID-19 heeft een herwaardering van lokale voorzieningen plaatsgevonden en zijn het thuiswerken en digitaal onderwijs definitief doorgedrongen. Het toekomstbeeld 'de 20-min MRA regio' omarmt deze ontwikkelingen. Het geeft een impuls aan de lokale economie en lokt schone verplaatsingen en een gezonde leefstijl uit.

Onze ambitie is dat iedereen, vanuit elke plek in de MRA, binnen 20 minuten e-biken culturele topvoorzieningen, beroepsonderwijs en academische instellingen, natuur en werklocaties kan bereiken. We willen samen met Singapore, Melbourne en Parijs wereldwijd koploper worden in de realisatie van de 20-min stad.

Bouwstenen voor de 20-min MRA regio

Deelvervoer

Ook buiten Amsterdam voldoende aanbod van deelauto's en elektrische deelfietsen. Deelvervoer sluit goed aan bij de OV-knooppunten en integreert met MaaS diensten.

Topvoorzieningen

Topvoorzieningen verspreid door de MRA, dichtbij voor bewoners. Dit zorgt voor banen en lokale bestedingen van bezoekers.

Snelfietspaden

Met snelfietspaden kunnen inwoners met een elektrische fiets of speedpedelec efficiënt en duurzaam reizen binnen de regio.

Partners delen data

Oplossingen voor het in de regio veilig delen van data zonder de onderliggende gevoelige data prijs te geven.

Bewoners delen data

Bewoners kunnen data delen met behoud van privacy, ten behoeve van de optimalisatie van de hubfunctie.

Buurtbatterij

Lokaal energie opwekken en verhandelen wordt mogelijk gemaakt met een buurtbatterij en een nieuw verdienmodel.

Inkopen met impact

Duurzaam inkopen wordt de standaard, met een speciale focus op lokaal inkopen (uit het Hubgebied)

Leefstijlverbetering

Werken aan gezond leven. Gezond oud worden stimuleren met gezondheidspartners in de wijk.

Innovatiefonds buitenruimte

Vastgoedinvesteerders starten fondsen om klimaatrisico's voor de buitenruimte af te dekken.

Autoluw

Elementen van de Amsterdam 1,5 meter menukaart permanent maken. Hiermee kunnen we het autoluw maken van steden versnellen.

Logistieke buurthub

Centrale plekken voor pakketten, deelvervoer en uitwisselen van diensten (bv reparaties) van bewoners en MKB.

School van de toekomst

Online onderwijs en andere educatie-technologie zorgt voor meer flexibiliteit in onderwijs- en studielocaties.

Satellietkantoren

Bedrijven bieden hun werknemers een aantal dagen per week een werkplek in de buurt.

Multifunctionele omgeving

Mix van publieke en private activiteiten en waar creativiteit en ondernemerschap floreren.

XXX

Aanvullen met lopende activiteiten en programma's die passen bij het toekomstbeeld

XXX

Aanvullen met lopende activiteiten en programma's die passen bij het toekomstbeeld

XXX

Aanvullen met nieuwe ideeën voor bouwblokken

XXX

Aanvullen met nieuwe ideeën voor bouwblokken

Bijlage

Deelnemers FutureLabs

Mei 2020

Amsterdam
Economic
Board

Deelnemers FutureLabs (1 van 3, alfabetische volgorde)

○ Bram Joosen	DSM	○ Joost Swaan	Bouwend Nederland
○ Carolien Gehrels	Arcadis	○ Joris van den Boom	Stadgenoot
○ Dave van Loon	Kennisland	○ Martin de Haan	VTi Amsterdam
○ Fadoua Ajjaji	Rabobank	○ Micha Reusen	Bouwinvest Real Estate Investors
○ Francisco van de Coevering	Techniek Nederland	○ Mike Emmerik	College van Rijksadviseurs
○ Frans Nauta	ClimateLaunchpad	○ Misja Bouma	Yacht
○ Freerk Bisschop	Rockstart	○ Monique van der Voort	Koninklijke Metaalunie
○ Frits Lely	Van Wijnen Haarlemmermeer	○ Niek Hinsenveld	FME
○ Henno van Horssen	Techport	○ Noah Baars	Circle Economy
○ Irene Keizer	SOMO	○ Noor Hulskamp	Zaancampus
○ Jacoba van Gastel	We all wheel	○ Pablo van den Bosch	Madaster
○ Jacqueline Heere	Jackie Heere – IBS	○ Peter Soonius	Natuur & Milieu
○ Janine Verweij	Techniek Nederland	○ Rick Amado	Urban Gurus

Deelnemers FutureLabs (2 van 3, alfabetische volgorde)

- Ruben Heezen   Bouwend Nederland
- Sanne Witteman   Ymere
- Tamara streefland   Metabolic
- Thomas Koorn   Koorn Mobiliteitsadvies en
Projectmanagement
- Thomas Vernooy   Universiteit van Amsterdam
- Thomas Windmulder   Platform Talent voor Technologie (ptvt)
- Tom van Arman   Tapp
- Verali von Meijefeldt   Arcadis
- Walther Ploos van Amstel Hogeschool van Amsterdam
- Ytzen Zeilstra   Lev

Deelnemers FutureLabs MRA (3 van 3, alfabetische volgorde)

Deelnemers Board, MRA, MRA-gemeentes

- Claire Teurlings Amsterdam Economic Board
- Jan Duffhues Gemeente Amsterdam
- Jan Willem Kooijmans Gemeente Velsen
- Marjolein Bot Amsterdam Economic Board
- Martin Bekker MRA-Platform Economie
- Natalija Counet Amsterdam Economic Board
- Nina Tellegen Amsterdam Economic Board
- Richard Hoving Amsterdam Economic Board
- Tineke van Schaik Gemeente Beverwijk
- Wout Rensink MRA Bureau
- Yolanda Musson MRA Bureau

Projectteam

- Annelies van der Stoep Amsterdam Economic Board
- Antonio Carretero Amsterdam Economic Board
- Audrie van Veen Amsterdam Economic Board
- Edwin Oskam MRA Bureau
- Mark de Hoop MRA Bureau
- Mirko van Vliet Amsterdam Economic Board
- Margriet Larmit Mindcraft
- Deborah Nas Zelfstandig adviseur / TU Delft